

Verrassend veel belangstelling voor stallenbouwsubsidie

Deense regering helpt vleesvarkenshouders

Met een omvangrijke subsidieregeling voor de modernisering van de vleesvarkenshouderij hoopt de Deense overheid de sector uit de financiële crisis te helpen. De regering heeft berekend dat 500.000 extra vleesvarkensplaatsen het verlies aan banen in de keten moet tegengaan.

DRIELUIK

Denemarken

Denemarken is voor de Nederlandse varkenshouderij niet alleen een concurrent, maar ook een voorbeeld. Reden genoeg om eens wat vaker over die grens te kijken. In de voorgaande edities konden we lezen hoe varkenshouders gezamenlijk hun zeugenstapel PRRS-vrij maken en was Pig Business op bezoek bij een zeugenhouder die 37 biggen per zeug produceert.

De timing had niet beter kunnen zijn. Precies op het moment dat de Deense varkenshouders, net als hun collega's in Nederland, opgelucht adem konden halen door het plotseling snel gestegen rendement, lanceerde de Deense overheid een nieuwe omvangrijke subsidieregeling voor de modernisering van de vleesvarkenshouderij. Vrijwel tegelijkertijd presenteerde de branchevereniging Landbrug og Fødevarer het veelomvattende Groeiplan 2025, dat het verlies aan de banen in de varkensvleesketen moet tegengaan. Het plan voorziet in 500.000 extra vleesvarkensplaatsen.

Inmiddels is de regeling overtekend en zijn de budgetten voor de komende jaren naar voren gehaald. Het gaat om vele tientallen miljoenen euro's, die voor een deel bestemd zijn voor renovatie en nieuwbouw (tot 20 procent) en voor een deel voor investeringen in milieutechnologie, zoals luchtwassers, aanzuring en mestkoeling (40 procent). Het subsidiegeld is voor een deel afkomstig van de Europese Unie-gelden voor de ontwikkeling van het platteland, de zogenoemde tweede pijler.

Koek vergroten

De snel omgeslagen stemming, van mineur in het voorjaar in een juichende toonzetting nu, heeft niet alleen te maken met de goede diensten, maar ook met het Groeiplan 2025. Dat is de titel van een regeringsplan waarmee Denemarken de financiële crisis achter zich moet laten. De Deense agrarische sector sluit daarbij aan. 'Laten we de koek groter maken', luidt het motto van voormalig voedselminister Karen Hækkerup, die sinds 2014 algemeen directeur en boegbeeld is van de organisatie die de Deense agrarische sector vertegenwoordigt. Op bezoek bij jonge Deense varkenshouders werd ze er recent nog mee geconfronteerd hoe belangrijk het is dat de plannen van enthousiaste jonge mensen met doorzettingsvermogen een kans krijgen en gefinancierd worden. „Groeï is het sleutelwoord, want groei betekent welvaart. Zo denkt driekwart van de Deense samenleving erover. De agrarische sector gaat de koek voor de samenleving vergroten! Hopelijk werkt de politiek mee aan ons ambitieuze plan.”

Zes hoofdlijnen

Dat plan is beschreven in het rapport 'Meer varkens in Deense handen'. Hækkerup beklemtoonde bij de presentatie begin juni van dit jaar dat de inhoud van de aanbevelingen niet alleen naar anderen wijst, maar ook eisen stelt aan de sector zelf. Zes hoofdlijnen bepalen het beleid, dat ervoor moet zorgen dat de Deense vleesvarkenssector de historische crisis te bovenkomt, en de verloren werkgelegenheid terugwint. De eerste hoofdlijn is het ontwikkelen van richtinggevende productieconcepten voor verschillende groepen varkenshouders. Samenwerking tussen varkenshouderij en slachterij staat voorop, steeds meer op digitaal niveau. Sommige varkenshouders zijn gebaat

bij een adviesorgaan van deskundigen, die de competenties die de varkenshouder zelf mist, aanvullen. Ook raadt LF in het rapport aan de transparantie van de voerkosten te vergroten, aangezien hier grote verschillen in worden waargenomen in Denemarken.

Eind aan grondgebondenheid

Een van de redenen is de grondgebonden aard van de varkenshouderij in Denemarken, waardoor de bedrijfsleiding soms het accent te veel op de voerproductie legt. Dat zet de resultaten in de stal onder druk. Als de verplichte grondgebondenheid wordt afgeschaft, biedt dat Deense varkenshouders de mogelijkheid grondloos (zoals in Nederland - EC) te gaan produceren. Een einde aan de wettelijke verplichting van grondgebondenheid schept ook mogelijkheden voor de ontwikkeling van grootschalige houderijconcepten. De opstellers van het rapport vinden dat de winst kan toenemen en de milieubelasting kan verminderen als de schaalgrootte van vleesvarkensbedrijven meer dan 120.000 stalplaatsen bedraagt. In plaats van individuele varkensbedrijven zou de eigendomsstructuur dan coöperatief kunnen zijn of op basis van aandelen. De financiering vindt op deze manier ook niet meer op basis van grond plaats, maar puur op basis van het houderijconcept.

Rol overheid

De derde hoofdlijn in het rapport is versterking van het beleid om de concurrentie- ▶

Stemmingswisseling

Dit voorjaar, toen de Deense varkenssector nog in mineurstemming verkeerde, schreef directeur Nicolaj Nørgaard van de Deense varkenshoudersvereniging DS in het ledenblad nog: 'We moeten eerst meer inzicht hebben in de marktperspectieven voordat we enorm investeren in nieuwe stallen.'

Nørgaard vreest dat Spanje en Zuid-Amerika de Denen, die 90 procent van hun inländse productie exporteren, van de groeiende wereldmarkt voor varkensvlees verdringen. Nog geen half jaar later vertelt voorzitter Henri Mortensen van hetzelfde DS hoe verheugd hij is dat de Deense varkenshouderij de investeringslust weer heeft teruggevonden. „Er is geen betere business case te vinden in het Ministerie van Financiën dan de modernisering van de varkenshouderij. 500.000 nieuwe vleesvarkensplaatsen zorgen voor 2.500 nieuwe arbeidsplaatsen en 400 miljoen euro aan belastinginkomsten. Wie kan daar nee tegen zeggen? Laten we snel aan het werk gaan en ervoor zorgen dat de plannen snel gerealiseerd worden. Dat betekent belastinginkomsten voor de staat en trotse varkenshouders.”

kracht van Denemarken te vergroten in vergelijking met andere Europese landen. Er zijn grenzen aan de innovatiekracht, waarmee de Deense varkenshouderij zich altijd heeft weten te onderscheiden. Vooral de grondgebondenheidseis hindert de Denen in vergelijking met het buitenland. Ook het hoge belastingniveau vermindert de winstgevendheid.

De vierde hoofdlijn betreft nieuwe financieringsmogelijkheden. Door de financiële crisis wordt er ook in Denemarken niet meer zo ruim gefinancierd als in het verleden. Met als gevolg dat de moderniteit van de varkenshouderij snel afneemt. De investeringen lopen achter bij de veroudering van de stallen. Voor een deel zijn de financieringsproblemen op te lossen door grondpacht in plaats van eigendom. De opstellers van het rapport zien ook perspectief in belastingvoordelen en investeringsfondsen, waarbij de overheid opnieuw een belangrijke rol kan spelen. Ook bij bedrijfsoverdracht.

Krachtig verhaal

Wereldwijd is bedrijfsopvolging een probleem. Dat is in Denemarken niet anders. Ook in de vleesverwerking slaat de vergrijzing toe. Richting de samenleving communiceren welke kwaliteiten de Deense varkenssector heeft op het gebied van duurzame vleesproductie is een van de mogelijkheden om nieuw technisch geschoold personeel te werven. De vleesverwerkende industrie is een innovatieve sector met veel moderne carrière mogelijkheden. Duurzame vleespro-

ductie is sowieso het kernbegrip waarmee Denemarken zich op de wereldmarkt voor varkensvlees wil onderscheiden. Danish. Het woord alleen al zegt genoeg. Een verhaal dat gezamenlijk en met kracht moet worden uitgedragen. Op dit punt stemt de Deense aanpak overeen met de commissie-Rosenthal, die promotie van het Holland Varken hoog in het vaandel heeft staan.

Dierenwelzijn speelt wel een rol in de Deense varkenssector en samenleving, maar krijgt lang niet zoveel aandacht als in Nederland. Deze maand werd bekend dat Danish Crown pas nu een drie sterren vleesconcept lanceert, terwijl het Nederlandse initiatief al bijna tien jaar oud is. Daar tegenover staat dat de biologische varkenshouderij snel uitbreidt en veel groter van omvang is dan in Nederland. Illustratief is ook de Deense nertsenhoudery, die in tegenstelling tot de Nederlandse sector regelmatig positief in het nieuws komt. Het jaarlijkse mode-event Copenhagen Fur is een schijnbaar onaantastbaar begrip met veel allure. Over een verbod wordt dan ook niet gesproken. Voor een deel is de minder grote druk van de dierenactivisten te verklaren door de veel minder grote bevolkingsdichtheid, met name op het platteland van Jutland, waar vanuit de meeste veehouderij is te vinden.

Slachterijen doorslaggevend

Het nieuwe élan onder Deense varkenshouders wordt nog eens versterkt door de leidende slachterij Danish Crown, dat

ondernemers die varkens uit nieuwe stallen afleveren een meerprijs van enkele centen biedt. Opgeteld bij de betere technische resultaten en de milieuvoordelen is de meerwaarde van een nieuwe stal behoorlijk groot. Daardoor verloopt financiering ook minder moeilijk. Juist de slachterijen zullen van doorslaggevend belang blijken te zijn, zoals ze dat ook de afgelopen jaren waren. De verliezen werden vooral veroorzaakt door de uitbetalingsprijzen van de slachterijen, die niet concurrerend waren met het buitenland. Deens personeel is te duur, en het alternatief automatisering eveneens. Waarom zouden Deense varkenshouders nu opeens meer vertrouwen krijgen in 'Varkensvlees van Deense handen'? Massaal kozen ze voor gespecialiseerde biggenproductie naar Duitsland en in toenemende mate Polen. Niet de verwaarding van het vlees in het buitenland was het probleem, maar de aanvoer van varkens. Sectorspecialist Palle Jakobsen van het handelsbureau www.agrocom.dk ziet geen trendbreuk. Hij is er al jaren van overtuigd dat de Deense slachterijen de komende decade naar het buitenland zullen verdwijnen. Ook nu nog, alle subsidies en nieuwbouwplannen van de Deense overheid en de branchevereniging ten spijt. Boerengeld dat in de coöperatie Danish Crown zit, staat op het spel. Want een slachterij zonder varkens kan niet renderen. ■

 Reageren?
redactie@pigbusiness.nl

Europarlementariër Annie Schreijer-Pierik (CDA):

Vershil van dag en nacht tussen Nederland en Denemarken

„De verschillen qua regelgeving op het gebied van milieu én dierenwelzijn zijn grotendeels te verklaren door grote verschillen in overheidsbeleid. Dat heeft te maken met de keuzes van de politiek. Terwijl de Deense overheid prioriteit geeft aan de sociaal-economische belangen van de landbouwsector en tientallen miljoenen investeert in het boerenbedrijf, wordt het boerengeld door de Nederlandse regering vooral besteed aan natuurbescherming. Tegelijkertijd moeten Nederlandse boeren veel geld investeren in hun bedrijven in het kader van nationale milieu- en dierenwelzijnsregels. In Denemarken worden die investeringen nu door de overheid bekostigd. Een verschil van dag en nacht.

Bovendien is er in Denemarken door de grondgebondenheidseis nog voldoende ruimte voor de landbouw om te groeien. In Nederland wordt die ruimte steeds kleiner als we bijvoorbeeld kijken naar het fosfaatplafond. In Nederland blijkt het vooralsnog niet mogelijk te zijn om plattelands gelden zomaar in te zetten voor het stimuleren en hervormen van landbouwsectoren.

Sinds ik in het Europees Parlement zit, hebben we al meerdere malen verzoeken ontvangen met de vraag of geld uit de tweede pijler van het GLB gebruikt kan worden voor verduurzaming. Uit navraag bij de Europese Commissie bleek echter dat landen daar zelf voor moeten kiezen. Voor zover wij hebben kunnen achterhalen heeft de Nederlandse regering geen plattelandsgeld gereserveerd voor de hervorming en modernisering van de landbouw.

Net als in Denemarken hebben ook veel Nederlandse varkensboeren grote problemen om voldoende financiering te vinden voor broodnodige investeringen. Met de uitwerking van nieuwe, strenge regels voor de banken die zijn vastgelegd in 'Basel 4' lijkt het voor boeren zelfs nog moeilijker te worden om voldoende financiering te vinden. Omdat geld voor een groeiplan in Nederland ontbreekt, pleit ik voor de oprichting van een nieuw agrarisch fonds. Zo kan er ook in Nederland voldoende geld beschikbaar komen om de varkenshouderij te moderniseren. Op die manier kunnen Nederlandse varkenshouders blijven concurreren met hun Deense collega's. Ook zou er vanuit de sector beter gebruik moeten worden gemaakt van het European Fund for Structural Investments (EFIS), waarin een bedrag van 315 miljard euro zit. Dat geld kan worden ingezet voor duurzame projecten.”

